MÖ 6. Yüzyıl - MS 2. Yüzyıl Felsefesi - 1

1. Hiçbir şey yoktur.

Bir şey olsa bile onu bilmezdik.

O şeyi bilsek bile, başkalarına aktaramazdık.

Gorgias bu sözleriyle aşağıdaki hangi soruya cevap vermiştir?

A) Bilginin kaynağı nedir?
B) Doğru bilgiye ulaşmak mümkün müdür?
C) Bilginin sırrı nedir?
D) Doğrunun ölçütü nedir?
E) Fayda sağlayan bilgi doğru mudur?

2. Sofistlerle birlikte felsefenin yönünün değiştiğini söyleyebiliriz. Sofist filozoflar, doğa filozoflarının araştırdığı arkhe problemini felsefenin konusu olmaktan çıkarmış ve ilk defa "Doğru bilgi mümkün müdür?" sorusunu sormaya başlamışlardır. Bilgi insandan insana değişmektedir; çünkü her insan farklı duyumlarla bilgiler elde etmektedir.

Buna göre Sofistlerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Sofistlerle birlikte bilgi, felsefenin konusu haline gelmiştir.
B) Sofistlere göre değişmez, genel geçer bir bilgi yoktur.
C) Sofistler varlığın mutlak bilgisinin elde edilebileceği iddiasındadır.
D) Sofistler doğa felsefesi ile ilgilenmemişlerdir.
E) Sofistler epistemolojik problemlere yönelmiştir.

3. Sokrates'in annesi doğum yaptıran bir ebedir. Annesi hakkında: "Annem nasıl var olan bir bebeğin dünyaya gelmesine yardımcı oluyorsa, bilgilerin ortaya çıkışı da buna benzer. Örneğin bir öğretmen öğrencisine yeni bir şey öğretmez, ancak onun aklında var olan bilgilerin açığa çıkarılmasına yardımcı olur." der.

Parçada bilginin ortaya çıkışı ile anlatılmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgiler doğuştandır ve sorgulatma yöntemiyle ortaya çıkarılır.
B) Bilgilerimizi deneyimle sonradan elde ederiz.
C) Bilgilerimizin kaynağı beş duyu organımızdır.
D) Bilgiyi, insan istemese de çevreden edinir.
E) Yaşamın her anında bilgi üretimi devam eder.

4. Platon "Asıl gerçeklik idealardır." **derken aynı zamanda aşağıdakilerden hangisini ifade etmek istemiştir?**

A) Bilginin imkansız oluşunu
B) Bilginin kaynağının duyular olduğunu
C) Her şeyin, sürekli değiştiğini
D) Duyularımızın bizi yanılttığını
E) Bilginin kaynağının sezgi olduğunu

5. Aristoteles "Nikomakhos'a Etik" adlı eserinde şöyle der: "O halde erdem tercihlere ilişkin bir huy; akıl tarafından ve aklı başında bir insanın belirleyebileceği, bizle ilgili olarak ortak alanda bulunma huyudur. Bu bir aşırılık, öteki eksiklik olan iki kötülüğün ortasıdır. Kötülük etkilenimlerde ve eylemlerde gerekenden aşırısı ya da eksikliğidir. Erdem ise ortayı bulmadır."

Buna göre Aristoteles için erdem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Deneyim kazanma
B) Hak peşinde koşma
C) Tutarlı olma
D) Ölçülü olma
E) Bencil olma

6. Ontolojinin, hatta felsefenin ilk sorusu "arkhe" problemidir. İnsanoğlu temel ve esas olanı merak ederek, önce tüm var olanların başlangıcını(töz) anlamaya çalışmıştır. Bu nedenle İlk Çağ filozofları, felsefeyi daha çok doğayı anlama isteğiyle "Evrenin özü nedir?" sorusuyla başlatmışlardır.

Bu düşünceden yola çıkarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Felsefenin ilk sorusu, varlık felsefesiyle ilgilidir.
B) Töz, bir varlığı her ne ise o olmasını sağlayan unsurdur.
C) İlk Çağ filozofları, daha çok doğayı anlamaya çalışmıştır.
D) Varlığın ana maddesini oluş ve süregelen değişimler oluşturur.
E) Arkhe, var olanların ilk ana maddesi anlamında kullanılmaktadır.

7. Platon'a göre güzel, her şeyden önce düşünülür dünyada ya da aşkın dünyada var olan bir kendinde şeydir. Bu dünyadaki bütün göreli güzellikler kaynağını güzel ideasından alır.

Buna göre Platon'un güzel anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Güzelliğin mutlak bir kavram olduğu
B) Gerçek güzelin idealar dünyasında olduğu
C) Duyusal dünyadaki varlıkların kaynağını düşünülür dünyadan aldığı
D) İçinde yaşadığımız dünyada güzelliğin sürekli değiştiği
E) Birbirine benzeyen her kendinde şeyin güzel olduğu

8. Demokritos ilk materyalist filozoflardan biridir. Varlığın oluşumunu en küçük madde anlamına gelen atomlarla açıklar. O'na göre, her ne varsa atomların yapısal özelliklerinin bir yansımasıdır. Demokritos'u atomcu düşünmeye iten gerekçeler arasında, içinde yaşadığı toplumun somut olanı önceleyen yaklaşımı gösterilebilir.

Parçaya göre Demokritos için aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

A) Toplumsal bakış açısı düşüncelerini etkilemiştir.
B) Atomcu yaklaşımıyla ontolojinin temellerini atmıştır.
C) Farklılıkları atomların özelliği ile açıklar.
D) Var olmayı atomlara dayandırır.
E) Maddeci bir düşünürdür.

9. Herakleitos'un ilgilendiği en önemli konu varlık sorunudur. O öz varlığın, bütün değişiklikler içinde birliğini yitirmeyen ana maddenin ne olduğunu araştırırken aynı zamanda evrendeki değişmenin temel unsur olduğunu da ileri sürmüştür. Ona göre "Değişmedeki değişmezliği sağlayan şey logostur."

Bu parçadan Herakleitos'un varlık anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Nesneler değişim dinamiklerini içinde taşır.
B) Değişim varlıklar arasında ilişki oluşturur.
C) Var oluş süreçleri varlığın yapısına göre oluşur.
D) Evrende görünenleri var kılan değişimdir.
E) Evrendeki değişim atomlara bağlıdır.

10. Platon ünlü mağara öğretisinde dünyadaki varlıkları, ideaların yansıyan gölgeleri olarak tasarlar. O'na göre dünyanın maddi ve bireysel varlıkları eksik, yetersiz ve olumsuz özelliklere sahip oldukları için asıl varlık olamazlar.

Buna göre Platon'un idealar öğretisi ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılamaz?

A) Deney ve tecrübelerle fark edilirler.
B) İlk varlık oldukları için değişmezler.
C) Soyut yapıdadırlar.
D) Zihinsel alanda yer alırlar.
E) Asıl gerçek varlıklardır.

11. Anaksimenes nitelik bakımından değişmeyen, kendisiyle aynı kalma özelliği gösteren, gevşeyip yoğunlaşabilen bir maddenin varlığın özü olabileceğini iddia ederken; Empedokles birbiriyle karışıp daha sonra ayrılabilen, fakat kendisi değişmeyen ilk madde üzerinde karar kılmıştır. Demokritos'ta ise bu sorunun cevabı, maddenin temeli olan atom fikrine dönüşmüştür.

Parçada aşağıdaki konulardan hangisi ele alınmaktadır?

A) Değişmenin tüm var olanların temeli olarak ele alınması
B) İlk Çağ'da idealar problemiyle ilgilenilmesi
C) Filozofların düşüncelerinin, yaşadıkları çağda genelgeçer olması
D) Materyalistlerin varlığın özüne, farklı unsurları temele alarak ulaşmaları
E) Empedokles ve Demokritos'un varlığın aynı nitelikte olduğunu savunmaları

12. Aristoteles'e göre varlık yapısı gereği, madde ve formdan oluşmaktadır. Örneğin "şu" diye işaret edebildiğimiz karşımda duran insan dışında, ayrı bir insanlık kavramının gerçekliğinden söz edemeyiz. Platon'un aksine Aristoteles gerçekliği ayrı bir alemde aramak yerine; şu diye gösterebildiğimiz nesnelerin içindeki, formlarda aramamız gerektiğini savunmuştur. Buna göre, madde biçimlenmemiş bir yapıda iken, formlar onun biçimsel temel ilkesini oluşturmaktadır.

Buna göre Aristoteles'in varlık konusundaki düşüncelerinin Platon'dan temel farkı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlığın özünü, salt maddesel ve denetlenebilir olarak göstermesi
B) Varlığı; idealar yerine, gerçek varlıkların formlarının içinde görmesi
C) Varlığı, sürekli bir değişim ve dönüşümden ibaret göstermesi
D) Varlığı, şu diye gösterebildiğimiz nesneler yerine başka dünyada araması
E) Varlığı, fenomen içinde bilinç yönelimiyle sezgisel olarak bulması

